להיות עצמאי יותר

רציונל

בגיל זה ניתן להצביע על עצמאות הולכת וגוברת בתחומי חיים שונים.

מדובר באחרונה על הקדמת תופעות של גיל ההתבגרות בקרב ילדים בתקופת החביון.

פרק זה מזמין את המחנכים, ההורים וילדיהם לעשות הבחנות בין הישגים ברכישת עצמאות החשובים לתחושת המסוגלות של הילדים, לבין מטלות חיים שעדיין מצריכות זהירות והכוונה של מבוגרים.

בפרק זה יעסקו הילדים בכישורים לבחירה ולקבלת החלטות, להתמודדות עם לחץ של מטלות, עם השפעות המדיה ועם סכנות האינטרנט.

במפגש הפתיחה ליחידה זו מוצע למפות את ההישגים ברכישת עצמאות שאליהם הגיעו הילדים, ולציין את השונות שביניהם.

מטרות

התלמידים:

1. יגבירו את מודעותם ליכולות ולהישגי גדילה ולמידה.
2. יבחינו בין מטלות בתחומי חיים שונים.
3. יעריכו באופן מציאותי את יכולתם לשאת באחריות ולהיות עצמאיים בתחומי החיים השונים.
4. ילמדו כי הסתייעות ופנייה להכוונה של בוגרים משמעותיים מאמנת אותם ליתר עצמאות בעתיד.

מפגש מס' 2 בניית מפת סימנים לעצמאות: המלצה, הכוונה, אזהרה

להניף את הדגל הנכון למצב הנכון

במהלך היום יתנסו התלמידים במסגרות שונות ובמצבים שונים שבהם הם אחראים לעצמם. במצבים הללו הם אלה שצריכים לעשות הבחנה בין מצבים בטוחים למצבים פחות בטוחים ולמצבים מסוכנים. בפעולות המונחות על-ידי מבוגרים, הם אלה שאחראים לכך, ואילו במצבים שבהם התלמידים עצמאיים - התלמידים אחראים על ההבחנה. מפגש זה יוקדש להכרת המצבים השונים ולזיהוי סימנים המאפיינים כל מצב בטוח, מצב שנדרשת בו זהירות, וכזה שאסור להימצא בו ושיש להסתייע במבוגר.

מהלך:

1. המורה תנחה דיון על תחומי חיים שונים שבהם פועלים התלמידים.

- לו הייתם צריכים להכין רשימה של כל התחומים שבהם אתם פועלים במשך היום, מהם התחומים שהייתם מציינים?

אפשרות אחרת:

- לו הייתם מציירים מפה של הפעילות שלכם במשך השבוע אילו תחומים הייתם מציינים במפה?

דוגמאות לתחומים: משפחה, לימודים, משחק, מפגש עם חברים וכד'.

למשל, מיפוי על-פי תחום או מקום:

- בית ומשפחה.
- לימודים - כיתה - בית-ספר.
- פנאי - מגרש משחקים, מתנ"ס, מקומות בילוי...

או מיפוי לפי זמן, לפי השעה ביום: בוקר, אחר-הצהרים, ערב...

ניתן לצייר ולתחום באופן סמלי את "אזורי" הפעילות השונים... וכך וליצור מעין מפת אתרים המייצגת את אזורי הפעילות.

או, ציור של שעון גדול שבו יוכלו להמשיך את ההתנסות...

2. התלמידים יוזמנו לפרט משימות, מטלות או פעילויות שהם מבצעים בכל "אזור". מדובר בעיקר במיומנויות שנרכשו בשנתיים האחרונות. לכל תלמיד תהיה רשימת פעילויות משלו. ברשימות תופענה משימות רבות דומות.

למשל:

בית ומשפחה:

- אוכל בעצמי ומפנה כלים, מפעיל מדיח.
- מכין ילקוט ליום לימודים לפי מערכת.
- יוצא והולך ברגל לבית-הספר / יוצא ומחכה להסעה.

- אוסף את אחי מהגן ושומר עליו עד שההורים חוזרים.
- מחמם אוכל.
- משחק ב...
- משוחח בצ'ט...

לימודים - כיתה בית-ספר

- משמש כתורן.
- משתתף בשיעור.
- מסביר לחברים חומר שהפסידו.
- תולה קישוטים על קירות הכיתה.
- שופט במשחק כדור....

בשעות הפנאי:

- בוחר לעצמי חוג לפי רצוני.
- משחק בכדור במגרש שליד הבית.
- קונה לי חטיף שמתחשק לי.
- נפגש ברחוב עם מי שנמצא שם ומשחק.
- גולש באינטרנט.
- יוצא לסיור עם המדריכים של המתנ"ס.
- מזמין לביתי חברים.
- נוסע באוטובוס לבקר את סבא.

3. בים, כאשר רוצים להודיע על רמת הסכנה במים מציבים דגלים מעל סוכת המציל.
   - דגל לבן – מודיע שהים רגוע;
   - דגל אדום מודיע שהים קצת סוער, ויש להיזהר;
   - דגל שחור מודיע על ים סוער, ושהרחצה בו אסורה.
4. כמו מצילים בים, אתם מוזמנים להציב דגלים על יד כל פעילות שאתם מבצעים, על-פי מידת הסיכון בה.
5. התלמידים יתבקשו לתת דוגמאות למצבים שונים שבהם היו מציבים את הדגלים הבאים:
   i. דגל לבן – המשיכו - הפעילות מתאימה ומותרת.
   ii. דגל אדום – אזהרה - הפעילות מצריכה זהירות והכוונה/ייעוץ של בוגר.
   iii. דגל שחור – עצרו - הפעילות/המשימה מסוכנת, ולכן אסורה לחלוטין.

כדאי להציע לתלמידים להכין דגלים של ממש מקסמים וממשולשי נייר בצבעים המתאימים, ולהצמיד למפה שציירו, או לצייר דגלים בטבלה שהכינו.

פנאי	הדגל	בית-ספר - כיתה	הדגל	בית-משפחה	הדגל

6. דיון

הדיון המשמעותי יתקיים סביב ההתלבטויות או חוסר הבהירות בדבר הצבת הדגל המתאים.

חשוב ביותר שילדים יכירו גם משימות של חברים.

למשל, ילדים שעדיין לא גולשים באינטרנט ישתתפו בהתלבטות על הדגל המתאים לפעילות זו.

סיכום:

ככל שאנחנו גדלים אנחנו מבצעים משימות רבות יותר בעצמנו, ומרשים לנו ללכת לבדנו למקומות רבים יותר. כל זה דורש מאתנו אחריות רבה יותר. כשאנחנו לבדנו אנחנו צריכים להחליט אם המקום והפעילות בטוחים עבורנו, ומה הם המקומות והפעילויות שצריך להיזהר או להימנע מהם כי הם מסוכנים. ישנן משימות שילדים בגילכם יכולים לבצע באופן עצמאי, וישנן משימות שלשם ביצוען יש צורך בסיוע של מבוגר.

מפגש מס' 3 ארגז כלים להתמודדות עם בעיות

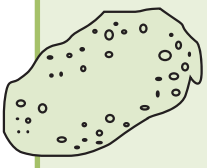

"ארגז כלים"

ארבע מידות ביושבים לפני חכמים:

ספוג ומשפך, משמרת ונפה.

"ספוג" - שהוא סופג הכול.

"משפך" - שמכניס בזו ומוציא בזו.

"משמרת" - שמוציאה את היין וקולטת את השמרים.

"נפה" - שמוציאה את הקמח וקולטת את הסולת.

(משנה, אבות, ה', י').

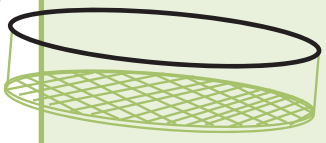

כדי להחליט ולהתמודד עם בעיות בחיים אנו מפעילים כלים מגוונים המשמשים אותנו ככלי העבודה אצל בעלי המקצוע השונים. בפעילות זו, נתאר את הכלים באמצעות מטפורות של כלי עבודה, ונבנה "ארגז כלים" דמיוני להתמודדות עם בעיות שונות.

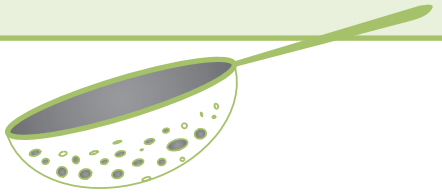

חומרים

- חומר או פלסטלינה
- עיתונים
- צבעים

מהלך:

1. כל קבוצה תקבל חצי גיליון בריסטול, ותרשום או תצייר עליו כלי עבודה רבים ומגוונים של בעלי מקצועות שונים (כלי עבודה בחקלאות, בתעשייה, כלי עבודה של בעלי מלאכה, של אומנים, ציוד משרדי וכד').
2. המורה תתלה את הפלקטים בכיתה לציון התלמידים.
3. התלמידים יחשבו באילו כלים הם יעדיפו להשתמש בדמיונם לשם פתרון בעיה שעמה הם בוחרים להתמודד, וירשמו את התכונות המאפיינות את הכלים שבחרו.

דוגמה: בעזרת _____ אני _____

דוגמאות:

- בעזרת המסננת אני מסיין את הבעיות לדחופות ולא-דחופות.
- בעזרת המפתח אני מוצא את הפתח שדרכו ניתן להיכנס ל"מחסן" ולפתור את הבעיה.
- בעזרת המחט אני מחברת את הפרטים שאספתי זה לזה. לפעמים אני נדקרת וזה כואב לי.
- בעזרת המשקפת אני מגדיל את הפרטים, וכשצריך, אני מקטין אותם.

4. כל אחד מהתלמידים יציג בעיה בתורו בסבב בקבוצה. חברי הקבוצה יציעו לו את כלי העבודה שלהם, ויסבירו כיצד אפשר באמצעותו לפתור את הבעיה שהציגו בפניהם.

5. בסיכום העבודה על "כלי העבודה" ניתן ליצור תמונת קיר, שבמרכזה ארגז כלים, מסביבה כלי עבודה שונים, וכן פעולות והיגדים שנכתבו על-ידי התלמידים, המתארים את השימוש בהם לשם קבלת החלטות ולפתרון בעיות.

מפגש מס' ו "בוחרים חוגים"

כל שנה עומדים תלמידים מול היצע גדול של חוגים, שמהם עליהם לבחור מספר מצומצם. לעיתים עליהם לוותר על חוגים שרצו בגלל סיבות שונות, כגון: שני חוגים או יותר המתקיימים באותו מועד, היעדר זמן פנוי, בעיה תקציבית וכד'.

במפגש זה נסקור בפירוט ובהדרגה את השלבים השונים שעוברים הילדים עד שהם מחליטים לאיזה חוג להירשם.

מהלך:

1. התלמידים יקבלו דף אירוע:

"קיבלתי את רשימת החוגים. התברר לי כי שני החוגים המעניינים אותי יתקיימו באותו היום ובאותה השעה. איך אחליט לאיזה חוג להירשם?"

התלמידים יתאימו לאירוע פרטים מניסיונם האישי.

אכן לא קל לקבל החלטה. אנו מציעים לך לעבוד בשלבים:

שלב א' – הגדרת הבעיה

מהי בדיוק הבעיה שלך?

שלב ב' – זיהוי החלופות

מהן החלופות, בין אילו חוגים אתם מתלבטים?

שלב ג' – זיהוי מקורות מידע לסיוע

מהם המקורות שיכולים לסייע לך בקבלת מידע על כל חלופה?

שלב ד' – איסוף נתונים על כל חלופה

על דף המחולק לשניים (או יותר בהתאם למספר החלופות) רשמו כותרת לכל חלופה. מתחת לכל כותרת רשמו את הסיבות האפשריות המסבירות, מדוע רצוי לכם להשתתף בחוג זה.

שלב ה' – עיבוד הנתונים, ניתוח המידע ושקילתו

הרשימה שהכנת היא רשימת היתרונות שבכל חלופה.

חשבו על שאלות שונות על כל אחת מן החלופות, שיכולות לסייע בשיקול הדעת. מומלץ לנהל שיחה בכיתה, שבה יעלו הילדים את השאלות המנחות לשקילת היתרונות שבכל חלופה.

דוגמאות לשאלות:

- מתוך היכרות שלי עם עצמי, איזה חוג מתאים לי יותר?
- מתוך היכרות שלי עם עצמי – באיזה חוג איהנה יותר?
- באיזה חוג אצליח להתקדם יותר השנה?
- על איזה חוג ממליצים לי אחרים – משפחה, חברים וכד'.

שלב ו' – בחירה בין חלופות

על כפות המאזניים שיקלו את היתרונות שבכל חלופה. היעזרו בשאלות המנחות, והחליטו על-פי המאזניים באיזו חלופה לבחור.

שלב ז' – קבלת החלטות

רשמו את ההחלטה

בחרתי בחוג _____ ובהחלטתי זו ויתרתי על חוג _____

בשלב זה מצהירים הילדים על החלטתם כשהם מודעים לעובדה כי ההחלטה כרוכה בוויתור.

2. בשיחה בכיתה יספרו הילדים על התחושות, על הרגשות ועל המחשבות, שעלו בדעתם בזמן ההתלבטות ולאחר ההחלטה.

דוגמאות לשאלות מנחות:

- אילו קשיים היו לכם בכל שלב?
- אילו מחשבות העסיקו אתכם בשלבים השונים?
- כיצד אתם מרגישים לאחר שהחלטתם?
- כיצד ניתן להתמודד עם הפסד היתרונות בחלופה שלא נבחרה.

מומלץ לרשום על הלוח את כל דרכי ההתמודדות שמציעים הילדים.

3. מתוך "סל ההצעות להתמודדות" שהוצעו בקבוצה, יבחר כל ילד את דרכי ההתמודדות ואת הוויתורים המתאימים לו.

ויתרתי על חוג _____

כדי להתמודד עם הוויתור על _____ אני...

מהחלטה לביצוע

לאחר ההחלטה מגיע שלב הביצוע.

בעבודה קבוצתית יתכננו הילדים את הדרך לביצוע ההחלטה.

שאלות מנחות:

- איזה מידע דרוש לצורך ביצוע ההחלטה?

לדוגמה, בהחלטה ביחס לחוגים, יש לברר את מועד ההרשמה; פרטים כגון עלות, טפסים וכד'.

- מהו סדר הפעולות הנדרש לביצוע ההחלטה?

מפגש מס' 5 המגירות של רונן

התמודדות עם לחץ הנובע מריבוי מטלות

ילדים רבים בגיל 9 – 10 מדווחים על עומס והצפה כעל גורמי לחץ. בגיל זה הילדים מקבלים על עצמם התחייבויות ותפקידים רבים, לעומת אלה שנשאו בכיתה ב'.

בפעילות זו יתבקשו התלמידים להתייחס לסיפור המתאר עומס של מטלות, ולבצע מעין "ניהול" שלהן, באמצעות מיונן למטלות דחופות ודחופות פחות – הכרחיות ובלתי הכרחיות.

חומרים

- כרטיסיות בשני צבעים.

מהלך:

1. התלמידים יקראו את הסיפור המובא להלן.

המגירות של רונן

גדי פגש את רונן אתמול, וראה שהוא טרוד ומהר. למחרת ביקש גדי לברר אצל רונן חברו מה קרה, וכך סיפר לו רונן:

"אני פשוט מאוד עמוס; בדרך לבית–הספר אני לוקח את אחותי הקטנה לגן. כמעט שאיחרתי לבית–הספר בגללה! הקטנה הזאת פשוט זוחלת וצריך לגרור אותה...

בשיעור השני התברר לי כי יש בוחן במולדת ובכלל לא התכוננתי – אני חושש שהציון לא ימצא חן בעיני הוריי.

בהפסקה היה משחק מחניים נגד ד' 2, ואני – ראש קבוצה. התוצאה לא הייתה מזהירה, – סתם תיקו, וכולם פנו אלי. בשיעור האחרון המורה הודיעה על טקס, שייערך בעוד חודש, והטילה עלי תפקיד ארוך ואחראי.

כמובן, בדרך הביתה צריך לאסוף את האחות הקטנה מן הגן, ולשמוע את הוראות הגננת.

מזל שאימי כבר הייתה בביתי! – לאחר הארוחה, פתחתי את היומן וגיליתי שיש שיעורים בחמישה מקצועות. אני לא רוצה לוותר על חוג כדורסל, ובדרך חזרה מהחוג הייתי חייב לקפוץ לאלי, שמכין מסיבה ליום שישי וצריך להכין תכנית. בינתיים צפינו יחד בסדרה הקבועה שלנו... ואז כשחזרתי, פגשת אותי רץ לחנות לפני שסוגרים, כדי לקנות דיסקט חדש למחשב שלי שההורים הבטיחו לי. ואתה שואל מה קורה? אני פשוט לחוץ...".

2. התלמידים יערכו רשימה של מטלות הנזכרות בסיפור.
3. התלמידים, בתפקיד רונן, יסמנו בצבע את המטלות החשובות בעיניהם.
4. התלמידים יסמנו בצבע שונה את המטלות שאינן חשובות בעיניהם.

לאחר הסימון, ימיינו התלמידים את המטלות ל"מגירות".

מיון המטלות למגירות לפי הקטגוריות של "חשוב" או "לא חשוב", הוא דרך להתמודד עם עומס ולהקל עליו.

לאחר המיון הראשון, יוסיפו התלמידים מאפיין אחר – "דחוף מאוד" ו- "לא דחוף" – וימיינו על-פי ארבעת המאפיינים.

דוגמה למיון:

- חשוב יותר ודחוף מאוד.
- חשוב יותר, אבל לא דחוף בכלל.
- חשוב פחות, אבל דחוף מאוד.
- לא חשוב ולא דחוף.

5. התלמידים יבקשו "לעזור" לרונן, שרשם את המטלות, להעביר ממגירה אחת למגירות אחרות.
6. התלמידים יחשבו על ארבע מטלות שהם מבצעים, ויספרו עליהן ועל המקום המועדף של כל אחת מהן (מיונן למגירות).

סיכום

לכולנו נדמה לעיתים שאנחנו מוכרחים לבצע מטלות רבות מיד ובמהירות.

כאשר אנו מנהלים לעצמנו את המטלות אנו חשים הקלה בעומס ובלחץ, וכך אנו מגבירים את השליטה שלנו על יכולתנו לבצען.

ארגון המטלות ב"מגירות" הוא דרך, במידה מסוימת, לשליטה ולדחיית סיפוקים מידיים.

רצוי לעודד ילדים להשתמש בכלי זה במשך שבוע, ובכך לסייע להם בהפחתת הלחץ. יש להניח שיהיו תלמידים שיאמצו כלי זה.

מפגש מס' 6-7 צרכנות נבונה – הבנקאי הצעיר

עולמנו הפך לעולם שיווקי המוצף ומציף גם את הילדים (כמו גם את המבוגרים) בפרסומות ובפיתויים חומריים. במצב זה נדרשת מהילדים כבר בגיל צעיר ביותר התמודדות עם שפע פיתויים במסגרות תקציביות מוגבלות ומצומצמות.

ילדים בכיתה ג' כבר מנהלים חשבון קטן של דמי כיס שבועיים או חודשיים, וקונים לעצמם מוצרי צריכה שונים.

אפשר לעסוק ברווחים החינוכיים שבכך, או במחירים. מה שמוסכם על כולם, כי מצב זה מזמן למידה חדשה על התמודדות עם משימת חיים חדשה, הקשורה לעצמאות ולאחריות.

המפגש הבא יעסוק ב"התנהגות שוק" נבונה, ובהעמדת עצמי במבחן הפיתויים והבחירות השקולות, באמצעות שליטה על תכנון הוצאות ואפילו חיסכון.

מטרות:

1. התלמידים יפתחו תודעה צרכנית, כמו: השוואת מחירים. הם יבדקו וישוו כמה עולים מוצרים שאותם הם מעונינים לרכוש בדמי הכיס שלהם.
2. התלמידים יפתחו עצמאות ואחריות דרך בחירה וויתור, דחיית סיפוקים, תכנון מראש ותהליך קבלת החלטות.
3. התלמידים ישוו מחירים של צעצועים ופינוקים אחרים במקורות רכישה שונים.
4. ההבנה כי חריגה מן הגבולות תגרום לגירעון, תעודד את הילדים לעמוד בגבולות שהם יציבו לעצמם.

מהלך:

1. לרוב הילדים יש "קופה קטנה", ברשותם סכומי כסף שקיבלו כשי סמלי לציון אירועים שונים, כמו: יום הולדת, הצלחה, מילוי משימה וכד', או דמי כיס שבועיים או חודשיים. ישנם ילדים המנהלים את חשבון ההוצאות הקטנות שלהם באמצעות כספים אלה.
2. בשיחה מקדימה מומלץ לבדוק עם הילדים – ברשות כמה מהם כספים שהם מנהלים בעצמם ועומדים לרשותם על-פי רצונם לצורך קניות או להוצאות קטנות אחרות? מהם "מקורות ההכנסה" שלהם? דמי כיס קבועים, מתנות, תגמולים על מילוי מטלות בבית וכו'.

> יש לזכור, כי ישנם ילדים שהוריהם מספקים את הדרוש, כולל הוצאות קטנות, והילדים עדיין לא התנסו בניהול דמי הכיס.

3. תלמידים יספרו כיצד הם מנהלים את הכספים שברשותם.

> חשוב ביותר להימנע מהערות שיפוטיות על הדרכים לניהול הכספים, כי כל משפחה קובעת לעצמה את ארגון ההוצאות על-פי שיקול דעתה.

4. המורה תרכז את שיטות ניהול הכספים שבידי הילדים, תוך הדגשה, כי כל משפחה מנהלת את הכספים באופן המתאים לה. ותנסח על הלוח את החוקים של המשפחות השונות בכל הנוגע להוצאת דמי הכיס.

דוגמאות לחוקים :

- כאשר מוציאים יותר מאשר מכניסים לקופה – מגיעים למצב של גירעון.
- כאשר מוציאים פחות מאשר מכניסים לקופה – נוצרת בקופה יתרה, שהיא חיסכון, זהו כסף שיעמוד לרשותנו בהמשך.
- ההורים ממליצים היכן לשמור את הקופה, והם יודעים על כך.
- מתייעצים עם ההורים כאשר מדובר ברכישה המחייבת שיקול דעת רציני.
- בהוצאות שוטפות יום-יומיות עד סכום מסוים, יכולים הילדים להחליט בעצמם.
- כאשר מקבלים כסף במתנה כדאי להתייעץ ביחס לניצולו הראוי. אפשר להוסיפו לקופה, ולשומרו עד אשר יצוץ רעיון טוב לרכישה מתאימה.

וכו'...

המורה תשתמש במונחים :

קופה, הכנסה, הוצאה, יתרה, חיסכון, גירעון, השוואת מחירים, ייעוץ של ההורים.

מומלץ ליצור **תרחישים** סביב דמי הכיס וההוצאות העוסקים בדילמות, כמו המוצעות מטה, ולפתח משחקי תפקיד ותהליכים לפתרון בעיות:

- ילדים הרוצים לרכוש מוצר צריכה יקר, וההורים מפנים אותם לדמי הכיס. (מחייב אותם לאיפוק ולחיסכון לאורך זמן...).
- חבר שלכם עומד לתת לחברו מתנה בסכום מאוד גבוה שירוקן את הקופה...מדוע הוא עושה זאת?
- אחים גדולים המבקשים "הלוואה" ואינם מחזירים.
- באילו עניינים חשוב מאוד להתייעץ עם ההורים, על-אף שמדובר בכסף פרטי.
- הורים מתלבטים לפעמים מאיזה גיל אפשר כבר לתת לילדיהם דמי כיס שינוהלו באופן עצמאי. הכינו בקבוצות "המלצות", הכוללות גם יתרונות וגם חסרונות של מתן דמי כיס כבר בכיתה ג'.
- סבים וסבתות נותנים לפעמים לנכדים מתנות בצורה של כסף מזומן. כיצד אתם ממליצים לילדים לנהוג בהכנסה הנוספת לקופה?
- ישנן משפחות האומרות: אנו נותנים לילדים שלנו כל מה שהם צריכים, לכן, אין צורך בדמי כיס. שכנעו אותם, וספרו להם על הערך החינוכי של דמי הכיס.
- אחריות על כסף הוא נושא חשוב. לפעמים מתפתים ילדים לקניות שונות כבר בתחילת השבוע/החודש, ללא השוואת מחירים, ונשארים עם קופה ריקה בשאר הימים עד להקצבה הבאה. מה תמליצו להם? מה תמליצו להוריהם?
- שמענו על ילדים שרצונם הרב לאסוף כספים בקופתם מניע אותם לפנות לקרובי משפחה ולאורחים שמגיעים, ולרמוז להם על הקופה המצפה ל"הכנסות" נוספות...

  כיצד תשכנעו אותם לחדול מכך?
- ומה דעתכם על "הלוואות" בין חברים?

המלצות על דרך **תיעוד** ההכנסות וההוצאות, כדי ללמוד לחזות הוצאות צפויות על-פי הוצאות קודמות, לשאת באחריות לחריגות ולשלוט בהן (ניתן ללמוד ניהול טבלאות שכאלה בשיעורי מתמטיקה).

טבלת הכנסות והוצאות

	ינואר	פברו'	מרץ	אפריל	מאי	יוני	יולי	אוג'	ספט'	אוק'	נוב'	דצמ'
הכנסה קבועה												
הכנסות נוספות												
הוצאות												
יתרה = חיסכון												

סיכום:

במפגש זה פרסנו חלק מן הסוגיות המזמינות ציסוק מעמיק יותר סביב חינוך לאחריות ולאוטונומיה, כפי שבאים לידי ביטוי בדמי הכיס של הילדים.